

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Ladislava Bognára a soudců JUDr. Pavla Koláře a Mgr. Petra Juračky ve věci

navrhovatele: **Miroslav Herzán**, narozený 11. 3. 1965
bytem Na trávníku 49/1, Chválkovice, 779 00 Olomouc
zastoupený advokátkou Mgr. Michaelou Dosedlovou
sídlem Lazecká 70a, 779 00 Olomouc

za účasti spolku: **Veslařský klub Olomouc, z.s.**, IČO 45238669
sídlem areál Tělovýchovné jednoty Lodních sportů Olomouc,
tř. 17. listopadu 10, Olomouc
zastoupený advokátem JUDr. Michalem Filoušem
sídlem Ostravská 501/16, Hodolany, 779 00 Olomouc

o určení neplatnosti rozhodnutí spolku o vyloučení navrhovatele, k odvolání spolku proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci č. j. 23 Cm 46/2019-186 ze dne 13. 5. 2019,

takto:

I. Usnesení soudu prvního stupně se **potvrzuje**.

II. Účastník je povinen zaplatit navrhovateli na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 3 400 Kč k rukám zástupkyně navrhovatele do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Shora v záhlaví označeným rozhodnutím soud prvního stupně určil neplatnost rozhodnutí účastníka ze dne 26. 1. 2016 potvrzeného členskou schůzí dne 8. 3. 2017, kterým byl navrhovatel vyloučen ze spolku (výrok I.) a dle výsledku sporu uložil účastníku zaplatit navrhovateli na náhradu nákladů řízení částku 48.500 Kč (výrok II.). Neplatnost vyloučení soud primárně dovodil z toho, že členská schůze dne 8. 3. 2017 nebyla usnášeníschopná, neboť v době hlasování o vyloučení navrhovatele ze spolku nebyla přítomna nadpoloviční většina členů. Krajský soud nadto shledal jednání spolku rozporným s dobrými mravy. V těchto souvislostech poukázal na nepřiměřenou délku období mezi závadným chováním navrhovatele (který na jednání výboru v rámci projednávání jeho výhrad vůči účetnictví spolku požadoval vyloučení předsedy výboru s tím, že jinak podá trestní oznámení), podáním návrhu na jeho vyloučení, a rozhodnutími výboru a členské schůze o vyloučení, dále na uložení nejprísnejšího trestu ze široké škály sankcí, ačkoliv byl navrhovatel dlouholetým aktivním členem, dlouhodobý nedobrý vztah navrhovatele a předsedy výboru, okolnost, že navrhovatel měl již dříve výhrady ohledně účetnictví spolku, přičemž následné šetření policie potvrdilo nakládání s finančními prostředky mimo účetnictví spolku, a dále to, že nepřípustného jednání se navrhovatel dopustil „jen“ na uzavřeném jednání výboru. Postup spolku tak vyhodnotil jako nepřípustnou odvetu vůči opozici navrhovatele.
2. Proti rozhodnutí podal účastník odvolání, v němž namítal, že k řádnému přijetí rozhodnutí o nezrušení vyloučení navrhovatele došlo dne 8. 3. 2017 na tzv. náhradním zasedání konaném

po té, co řádná schůze byla shledána neusnášeníschopnou, přičemž dle stanov může být usnesení náhradního zasedání přijato za účasti libovolného počtu členů spolku s hlasovacím právem, a to většinou přítomných. Odvolatel dále nesouhlasil s názorem soudu o nemravnosti jednání spolku, zdůraznil ústavní zásadu minimalizace soudních zásahů do spolkové autonomie, argumentoval rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 90/06. Podle odvolatele stanovy ani zákon nestanoví lhůtu pro rozhodnutí o vyloučení člena. Právo podat návrh na vyloučení jiného člena bylo uplatněno v obecné tříleté promlčecí lhůtě, rozhodnutí výboru o vyloučení bylo učiněno v přiměřeném intervalu (návrh podán 15. 10. 2015, navrhovatel se k němu vyjádřil 14. 12. 2015 a výbor rozhodl dne 26. 1. 2016); odvolání podané dne 26. 1. 2016 již nemohlo být zařazeno na program členské schůze svolané na 1. 2. 2016 (schůze se svolává 30 dnů předem), a proto bylo projednáno až na další členské schůzi 8. 3. 2017. Rovněž hodnocení nepřiměřenosti trestu má účastník za nepřípustnou ingerenci soudní moci do autonomie spolku; členové spolku mají právo vyloučit jiného člena, pokud se s ním většina spolku již nechce v důsledku jeho jednání nadále sdružovat ve spolku. Účastník tedy požadoval změnu napadeného rozhodnutí a zamítnutí návrhu.

3. Navrhovatel se zcela ztotožnil se závěry soudu prvního stupně a požadoval potvrzení napadeného rozhodnutí.
4. Odvolací soud přezkoumal jak napadené rozhodnutí, tak i řízení předcházející jeho vydání, a došel k závěru, že odvolání není důvodné.
5. Vzhledem k odvolací námitce vrchní soud částečně zopakoval dokazování a ze stanov spolku ze dne 7. 9. 2015 zjistil, že dle čl. VI odst. 2 je členská schůze nejvyšší orgán spolku, svolává ji výbor, nejméně 1 x ročně, nejméně 30 dnů před jejím konáním; obsahem pozvánky je místo, čas a pořad zasedání. Dle písm. l) čl. VI. 2 stanov není-li členská schůze usnášeníschopná a je ukončena, může se konat náhradní zasedání za 30 minut na stejném místě se shodným programem; usnesení může být přijato za účasti libovolného počtu členů spolku s právem hlasovat a to většinou hlasů přítomných členů s právem hlasovat. Listiny označené jako Pozvánka zasedání výroční členské schůze a Pozvánka náhradní zasedání členské schůze prokazují současné svolání jak výroční členské schůze na 8. 3. 2017 v 17,00 hod., tak případného náhradního zasedání na shodný den, místo, a o 30 min později, obě formy členské schůze mají totožný program. Rovněž tak výslovné označení prezenční listiny prokazuje, že dne 8. 3. 2017 v 17,30 se konalo náhradní zasedání členské schůze.
6. Ohledně ostatních skutkových zjištění odvolací soud zcela odkazuje na řádně provedené dokazování a z toho správně vyvozené závěry tak, jak je soud prvního stupně popsal v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zjištěný skutkový závěr je nyní pouze korigován tím, že o přezkumu rozhodnutí výboru o vyloučení navrhovatele nerozhodovala výroční členská schůze, nýbrž řádně svolané náhradní zasedání.
7. Po částečně zopakovaném dokazování tak odvolací soud shledává závěr soudu prvního stupně o neplatnosti vyloučení pro neusnášeníschopnost členské schůze nesprávným, neboť o rozhodnutí se nejednalo na výroční členské schůzi, nýbrž toto bylo řádně přijato na náhradním zasedání členské schůze nadpoloviční většinou přítomných členů s hlasovacím právem, což je zcela v souladu se stanovami (viz výše). Zákonná úprava (§ 247 odst. 3 občanského zákoníku) obecně ponechává spolku možnost stanovami upravit své poměry včetně procedurálních norem týkajících se členské schůze, předmětnou úpravu konání členské schůze i náhradního zasedání má odvolací soud navíc za odpovídající dispozitivnímu ust. § 257 občanského zákoníku.
8. Vrchní soud se však zcela ztotožňuje s dalším posouzením věci soudem prvního stupně, tedy že celkový postup účastníka vůči navrhovateli završený jeho vyloučením je nezákonný. Za zásadní dílčí pochybení má odvolací soud:

- nepřiměřené otálení s podnětem k zahájení řízení o vyloučení – k incidentu došlo na jednání výboru dne 19. 6. 2014, avšak až dne 15. 10. 2015 byl podán návrh na vyloučení navrhovatele, přitom všichni podatelé byli přítomni incidentu (zasedání výboru). Pokud členové výboru, potažmo spolek, byli tak razantně zasaženi výstupem navrhovatele, že je to vedlo až k jeho vyloučení, tedy uložení nejtvrdsí možné sankce, pak tomu odporuje více než roční prodleva s podáním návrhu na jeho vyloučení. Námitka stran vyčkávání výsledku trestního oznámení je nepřipadná, protože buď navrhovatel svým chováním velmi hrubým a zásadním způsobem porušil své povinnosti, nebo nikoliv. Mělo-li by předmětné chování navrhovatele znamenat velmi hrubé a zásadní porušení jeho povinností ve spolku, měl spolek jednat bezodkladně. Takto dlouhé váhání s vyloučením navrhovatele spíše nasvědčuje tomu, že spolek po „incidentu“ neměl v úmyslu navrhovatele vyloučit; svůj názor však následně změnil. Nedává totiž smysl, aby (jak tvrdí spolek) vyčkával s vyloučením navrhovatele na výsledky policejního šetření navrhovatelova trestního oznámení, a poté, co policejní šetření dá navrhovateli za pravdu v části jeho výtek k vedení účetnictví a hospodaření spolku, teprve bylo vyloučení navrhovatele iniciováno. Logiku by měl opačný postup – iniciovat vyloučení navrhovatele na základě výsledku šetření jeho trestního oznámení, který by zcela potvrzoval jeho nedůvodnost. Tak tomu v této věci však nebylo;
- nepřiměřené, až excesivní potrestání – stanovy obsahují 6 různých sankcí, vyloučení je tou nejzávažnější. Na straně navrhovatele přitom šlo o dlouholetého aktivního člena a k závadnému jednání došlo pouze jednou, a to na uzavřeném jednání výboru. Významným faktorem hodnocení nepřipustnosti vystoupení navrhovatele byly jeho dlouhodobé osobní rozpory s předsedou výboru a především výsledky policejního šetření potvrzující zmíněné navrhovatelem opakovaně vytykané nedostatky, přestože Policie ČR trestní věc odložila (viz zjištění soudu prvního stupně z trestního spisu Policie ČR sp. zn. KRPM-104738-89/TČ-2014-140581, na něž odvolací zvláště odkazuje), což do značné míry relativizuje „nepřipustnost“ jeho vystoupení.

9. Odvolací soud respektuje specifika spolkového režimu dané ústavním právem sdružovat se ve spolcích (čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), avšak proti nezpochybnitelné autonomii spolku leží právo člena spolku na soudní ochranu proti nezákonným rozhodnutím orgánům spolku, což ostatně konstatuje i odvolatelem zmíněné rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 90/06. Judikatura ve shodě s právní teorií je ustálená na závěrech, že „vyloučení je jedním z nejpodstatnějších (či jde snad o vůbec nejzávažnější) opatření vůči členu spolku, jímž může být zasaženo do jeho sdružovacího práva.... Dojde-li k významnému zásahu do práv člena občanského sdružení, nesmí být jeho soudní ochrana redukována. Při (eventuálně) minimálním, málo intenzivním konfliktu rozhodnutí orgánu občanského sdružení s dílčím členským právem musí člen vzít v úvahu, že do sdružení vstoupil dobrovolně a že součástí vnitrospolkové demokracie je též podrobení se rozhodnutí spolkového orgánu“ – viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4916/2015.

10. Odvolací soud je přesvědčen, že vzhledem k výše zmíněným okolnostem, bylo rozhodnutí spolku o vyloučení navrhovatele, který obecně nevhodnou formou kritizoval vedení účetnictví a hospodaření spolku, mimořádně tvrdé až excesivní; zcela určitě však nepřiměřené a tedy nezákonné. Tím bylo radikálním způsobem zasaženo do jeho ústavního práva sdružovat se, a proto je namíste soudní ochrana před takovým nezákonným zásahem.
11. Z důvodu stručnosti vrchní soud odkazuje a ztotožňuje se s hodnocením věcné legitimity stran a včasnosti podání návrhu tak, jak soud prvního stupně uvádí v bodě 17. odůvodnění napadeného usnesení. Rovněž tak další část odůvodnění týkající se hodnocení postupu spolku a rozhodnutí o vyloučení, považuje odvolací soud za přílehu, pouze s tou výjimkou, že nepřiměřený časový odstup vrchní soud spatřuje pouze v období mezi jednáním navrhovatele a podnětem k potrestání. Následné rozhodnutí výboru a projednání odvolání navrhovatele

na nejbližší možné výroční schůzi lze mít za odpovídající běžnému chodu spolkového života; pouze pro posouzení vyloučení navrhovatele se nejví potřebným svolávat mimořádné zasedání členské schůze.

12. V neposlední řadě odvolací soud konstatuje, že ve věci nepřichází v úvahu aplikace ust. § 260 občanského zákoníku (nevyslovení neplatnosti rozhodnutí o vyloučení navrhovatele), neboť ve věci se nejednalo o nějaká nevýznamná pochybení při rozhodování spolku, nýbrž o celkově nezákonný postup spolku ústící v excesivní trest mající za následek závažný právní následek – ukončení realizace ústavního práva sdružovat se.
13. Vzhledem k výše uvedenému proto odvolací soud dle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil napadený rozsudek jako věcně správný, a to včetně správného výroku o nákladech řízení před soudem prvního stupně.
14. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 151 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř. Dle výsledku odvolacího řízení je ve věci procesně úspěšný navrhovatel, který tak má vůči protistraně právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Účelně vynaložené náklady navrhovatele v této fázi řízení jsou představovány odměnou advokáta dle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. c) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 3.100 Kč za účast u odvolacího jednání a paušální náhradou hotových výdajů advokáta dle ust. § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. 300 Kč.
15. Lhůta k plnění je určena v souladu s ust. § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **může** účastník podat dovolání k Nejvyššímu soudu do dvou měsíců od jeho doručení u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Bylo-li odvolacím soudem vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta od doručení opravného usnesení. Dovolání je přípustné, jestliže toto rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud (§ 237 a § 239 o.s.ř.).

Olomouc 6. listopadu 2019

JUDr. Ladislav Bognár v.r.
předseda senátu